

Datum: 2026-05-06

Ärendenummer: SLK-2026-00218

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: u.gv.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer: U2026/00023

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet Skärpta villkor för friskolesektorn - ytterligare förslag (SOU 2025:123)

Göteborgs Stad ser positivt på utredningens ambition att stärka regelverket för fristående förskolor och skolor och tillstyrker utredningens förslag. Staden bedömer att förslagen i väldigt liten utsträckning bidrar till att säkerställa kvalitet, likvärdighet och korrekt användning av offentliga medel. Genom att tillståndsprovning och ägarbedömning skärps minskar risken att oseriösa aktörer, inklusive sådana som inte följt regelverk eller haft allvarliga brister, får möjlighet att etablera nya eller överta befintliga förskolor och skolor. Detta stärker kontrollen något över vilka huvudmän som i framtiden kan bedriva utbildningsverksamhet men gör inget åt befintliga huvudmän och verksamheter som är olämpliga eller har brister. Förslagen bedöms främja barn och elevers rätt till utbildning eftersom huvudmän som bedriver fristående förskola och skola endast ska kunna expandera när brister åtgärdats och verksamheten uppvisat god kvalitet. Staden bedömer att utredningens förslag inte nämnvärt minskar risken för plötsliga skolnedläggningar, skapar förbättrade planeringsförutsättningar för den kommunala skolverksamheten eller bidrar till korrekt användning av offentliga medel.

För att säkerställa en rättssäker och likvärdig tillämpning krävs såväl ett tydligare författningsstöd som vägledning och resurser. När kommunerna måste lämna konsekvensutredningar av god kvalitet till Skolinspektionen blir etableringsprocessen mer arbetskrävande och komplex. Göteborgs Stad ser att det finns behov av ytterligare förtydliganden om hur dessa bedömningar ska göras, särskilt avseende hur konsekvenserna för den kommunala gymnasieskolans programutbud ska beskrivas och vägas i kommunernas yttranden. Av förslaget framgår det inte heller tydligt vilken tyngd kommunernas ofta omfattande konsekvensbedömningar tillskrivs i Skolinspektionens tillståndsprovning. Staden vill betona vikten av att den arbetsinsats som kommunerna lägger ner står i proportion till hur konsekvensbedömningarna senare beaktas inom ramen för Skolinspektionens handläggning och beslut.

Flera av utredningens förslag, däribland obligatoriskt krav på lägeskommuner att lämna yttranden till Skolinspektionen samt utökat ansvar i rollen som tillsynsmyndighet, innebär tillkommande uppgifter för kommunerna. Göteborgs Stad anser att kommunerna, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen, bör kompenseras för tillkommande uppgifter som åläggs dem.

Nedan lämnar Göteborgs Stad synpunkter på specifika delar av slutbetänkandets förslag. Synpunkterna redovisas i enlighet med utredningens struktur.

10. Förslag om villkor och förbud för aktörer med bristfälligt huvudmannaskap

10.3.2 Ingripanden mot företag i samma koncern eller mot företag med i huvudsak samma ägare

Förslaget berör företag i koncerner och företag med samma ägare. Göteborgs Stad saknar en reglering för att även kunna beakta ägar- och ledningskretsen i andra associationsformer så som föreningar och stiftelser. Staden anser att bestämmelsen utifrån sin nuvarande utformning riskerar att inte fullt ut fånga situationer där flera verksamheter i praktiken styrs av samma personkrets, trots att de formellt sett inte ingår i samma koncern och inte heller har identiska ägarförhållanden. Om bestämmelsen enbart omfattar koncerner eller företag med samma ägare finns en risk att regelverket utifrån de föreslagna ändringar kan kringgå genom organisatoriska upplägg där inflytandet koncentreras till exempelvis styrelsen.

10.4.1 Ett förvärvsförbud för aktörer med bristfällig verksamhet

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget, då huvudmän med identifierade brister förhindras att utvidga sin verksamhet. Detta är positivt ur barn- och elevsynpunkt samtidigt som det stärker stadens förutsättningar för planering samt bidrar till korrekt användning av offentliga medel. Göteborgs Stad ser ett behov av ytterligare vägledning vad gäller hur begreppet ”bestämmande inflytande” ska tolkas och avgränsas i praktiken.

10.4.2 Upplyningsplikt vid anmälan om förändring av det bestämmande inflytandet

Göteborgs Stad har noterat att förändringar i ägar- eller ledningsförhållanden inte alltid anmäls till tillsynsmyndigheten. Detta innebär att myndigheten saknar kännedom om förändringar som är av betydelse för bedömningen av huvudmannens lämplighet och förutsättningar att bedriva verksamheten. Staden ser därför positivt på införandet av en sanktionsavgift. Upplyningsplikten utgör likt sanktionsavgiften en tydlig signal till huvudmännen att det är av stor vikt att de lämnar den information till tillsynsmyndigheten. Förslagen kan bidra till att stärka efterlevnaden av regelverket och säkerställa att tillsynsmyndigheten får kännedom om relevanta förändringar i rätt tid. Göteborgs Stad efterfrågar ytterligare vägledning kring hur kommunerna förväntas utreda och bedöma huruvida huvudmännen följer bestämmelserna om både anmälan av förändring i ägar- och ledningskretsen och upplyningsplikten.

10.4.4 Ansökan om förhandsbesked

Göteborgs Stad ser en risk att sökanden inte lämnar samtliga uppgifter som krävs för att tillsynsmyndigheten ska kunna göra en fullständig och rättssäker prövning. Detta kan medföra att ett förhandsbesked i praktiken får begränsad verkan, eftersom tillsynsmyndighetens prövning endast omfattar uppgifter som varit kända vid tidpunkten för prövningen. En sådan ordning riskerar att göra systemet med förhandsbesked kontraproduktivt, då beskedet inte ger sökanden den avsedda förutsägbarheten. Staden efterfrågar därutöver förtydliganden avseende tillsynsmyndighetens utredningsskyldighet i dessa typer av ärenden.

10.4.6 Avgift och föreskriftsrätt

Göteborgs Stad ser ett behov av ytterligare vägledning i fråga om vad som ska anses utgöra en proportionerlig avgift i dessa ärenden. Det finns i dagsläget en osäkerhet kring vilken omfattning av handläggning som är rimlig, inklusive hur mycket tid som bör läggas ned i prövningen.

10.6 Insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten ska finnas hos den enskilde huvudmannen

Göteborgs Stad anser att förändringen utgör ett viktigt signalvärde för att betona vikten av att de inom ägar- och ledningskretsen som är ansvariga för den enskilde huvudmannens organisation och förvaltning besitter den insikt som krävs enligt skollagen för att bedriva fristående förskola.

11. Förslag om en ändamålsenlig process för godkännande som huvudman

11.5.1 Belägenhetsadress och antalet elever ska framgå av beslut om godkännande och beslutet kan förenas med ytterligare villkor

Göteborgs Stad tillstyrker utredningens förslag, men vill göra vissa medskick. En exakt belägenhetsadress samt planerat antal elever gör att staden på ett tydligare sätt kan beskriva de konsekvenser som en nyetablering kan få. I en stor kommun med blandad bebyggelse och olika befolkningsutveckling kan effekterna av en nyetablering variera mellan olika delar av kommunen. Staden anser att det är olyckligt att utredningen inte lämnat förslag om reglering vid förändrade antagningskriterier där exempelvis en fristående skola kan omvandlas till en resursskola utan särskilda beslut hos Skolinspektionen. Inom detta område är planeringsförutsättningar och förutsägbarhet extra betydelsefulla. En nyetablering kan få stora ekonomiska konsekvenser som kan drabba det samlade elevkollektivet i en kommun. Göteborgs Stad instämmer därmed i utredningens bedömning om att denna fråga bör utredas vidare.

Göteborgs Stad ser positivt på utredningens förslag att ett godkännande ska förenas med villkor om högsta antalet utbildningsplatser vid skolenheten. När ett högsta antal utbildningsplatser tydligt framgår av ansökan skapas bättre förutsättningar för kommunen att yttra sig. Idag kan antalet utbildningsplatser i praktiken förändras efter att huvudmannen har beviljats tillstånd, vilket försvårar kommunens bedömning av vilka följder en etablering eller utökning kan få för det kommunala skolväsendet. Utredningen föreslår att för gymnasieskolan ska villkor om högsta platsantal gälla per program och i förekommande fall även per inriktning.

Göteborgs Stad ser positivt på att ett högsta platsantal anges per program, medan det per inriktning bedöms vara mer komplext. För de flesta av gymnasieskolans nationella program startar de nationella inriktningarna i årskurs 2 och eleverna söker endast till programmet inför läsår 1. Om de nationella inriktningar som startar i årskurs 2 omfattas av föreslagen bestämmelse bedömer staden att villkor om det högsta platsantalet kan begränsa elevers möjlighet att välja önskad inriktning i årskurs 2. Staden anser därmed att antalet utbildningsplatser per nationell inriktning enbart bör gälla för de nationella program vars inriktningar börjar det första läsåret, och där eleverna söker till både program och inriktning i sitt gymnasieval. Förslaget att antalet elever ska framgå av beslut om godkännande innefattar inte antalet platser i fristående förskola. Staden anser att det finns ett behov av att antalet platser/barn tydliggörs även i godkännanden för fristående förskola på samma sätt som för övriga skolformer.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att faktorer som belägenhetsadress bör framgå av ett beslut om godkännande. Samtidigt efterfrågar staden ett förtydligande av vad som gäller vid tillfälliga förändringar, exempelvis en tillfällig flytt till en annan lokal till följd av oförutsedda händelser eller vid planerad evakuering på grund av exempelvis renovering av befintlig lokal. Göteborgs Stad vill även påtala att förslaget om att belägenhetsadress ska framgå av beslut om godkännande bör bedömas annorlunda för gymnasieskolan än för skolformer med ett mer lokalt upptagningsområde. Gymnasieskolor har generellt ett större geografiskt upptagningsområde än andra skolformer. Elever i gymnasieskolan söker sig ofta över kommungränser och längre avstånd. För en fristående gymnasieskola anser staden att en förändring av belägenhetsadress i normalfallet inte bör anses ha någon avgörande påverkan på det kommunala skolväsendet. Staden anser därmed att det finns anledning att ha olika regleringar för olika skolformer.

11.5.2 Sanktionsavgift när en huvudman bedriver verksamhet utanför godkännandet

Göteborgs Stad efterfrågar ytterligare vägledning kring hur sanktionsavgiften ska bedömas utifrån det breda spann som anges i förslaget. Vidare önskar staden förtydliganden gällande sanktionsavgift vid överträdelse av godkännandet då huvudmannen tillfälligt behöver evakuera lokalen och klargörande huruvida det kan anses som en överträdelse av godkännandet.

11.5.3 Påtagliga negativa följder ges tydligare definition

Staden ser positivt på utredningens intention att tydliggöra vad ”påtagliga negativa följder” innebär. Av Skolinspektionens remissmissiv framkommer redan idag att de ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenserna bör ingå i kommunens yttrande över ansökningar om godkännande som huvudman. Staden bedömer att även om utredningens förslag genomförs finns en kvarstående ottydlighet om vad som kan utgöra påtagliga negativa följder inom skolväsendet. Gymnasieskolan skiljer sig här från grundskolan eftersom utbildningen är mer differentierad genom olika nationella program och inriktningar. I gymnasieskolan krävs ett tillräckligt stort elevantal för att kunna upprätthålla ett brett och kvalitativt programutbud. Detta gör mindre yrkesprogram särskilt sårbara. När flera huvudmän erbjuder samma utbildning riskerar elevantalet att splittras, vilket kan leda till att utbildningar inte längre är möjliga att bedriva med tillräcklig kvalitet eller i vissa fall behöver avvecklas.

Staden bedömer att påtagliga negativa konsekvenser på lång sikt även bör beakta hur utbildningsutbudet påverkas. Bedömningen av om en etablering medför påtagliga negativa konsekvenser behöver därför ta hänsyn till gymnasieskolans särskilda struktur med olika program, inriktningar och specialiserade resurser. I utredningen görs ingen sådan skillnad mellan grundskola och gymnasieskola, utöver att närliggande kommuner ska ha möjlighet att yttra sig, vilket staden bedömer som otillräckligt.

Göteborgs Stad vill särskilt lyfta att det i utredningen är oklart hur en kommun förväntas yttra sig i situationer där en etablering medför att kommunen inte längre kan upprätthålla eller erbjuda ett visst nationellt program eller inriktning. En sådan konsekvens kan vara direkt kopplad till minskat elevunderlag och få betydande organisatoriska, ekonomiska och pedagogiska effekter. Samtidigt framgår det inte tydligt i den föreslagna regleringen hur denna typ av konsekvens ska värderas inom ramen för bedömningen av påtagliga negativa följder, eller vilken tyngd den ska ges i tillståndsgivningen. Mot denna bakgrund bedömer staden att det finns behov av ytterligare förtydliganden, särskilt avseende hur konsekvenser för det kommunala programutbudet ska beaktas samt hur dessa ska beskrivas och vägas i kommunernas yttranden. Göteborgs Stad välkomnar att tidsramen för bedömningen av påtagliga negativa följder tydliggörs och sätts till tre år, vilket kan bidra till mer realistiska och träffsäkra konsekvensanalyser i kommunens yttranden till Skolinspektionen.

11.5.4 Kommuner ska yttra sig till Skolinspektionen och ersättas för sina kostnader för yttrandet

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget om att kommuner ska ersättas för sina kostnader för yttrande till Skolinspektionen. Staden bedömer att den faktiska kostnaden för att ta fram ett väl underbyggt yttrande av hög kvalitet överstiger betänkandets beräkning om 15 000 kr. Omfattningen av de konsekvensanalyser som kommunerna förväntas tas fram är ofta betydande. Arbetet kräver analyser av elevprognoser, ekonomiska konsekvenser, organisatoriska effekter samt påverkan på det kommunala skolväsendets planering. Staden vill betona vikten av att den arbetsinsats som kommunerna lägger ner står i proportion till hur konsekvensbedömningarna senare beaktas inom ramen för Skolinspektionens handläggning och beslut.

12. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

12.2 *Belägenhetsadress och antal elevplatser ska framgå även av befintliga godkännanden*
Göteborgs Stad ser positivt på utredningens intention att likrikta förutsättningarna mellan etablerade huvudmän och de som ansöker om nyetablering. Tillgången till säkerställda uppgifter om belägenhetsadress och elevtal bedöms underlätta stadens planeringsarbete. Staden bedömer dock att tillvägagångssättet för hur prövning av befintliga tillstånd ska genomföras behöver tydliggöras.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan enligt yrkande från S, V och MP.

Axel Josefson (M), Pär Gustafsson (L) och Dan-Ove Marcelind (KD) yrkade bifall till utredningsförslaget.

Martin Wannholt (D) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som stadsledningskontoret föreslagit (bilaga).

Vid omröstning i huvudvotering röstade Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti Singh (S), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), tjänstgörande ersättaren Marie Brynolfsson (V) och ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till Viktoria Tryggvadottir Rolkas yrkande.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Pär Gustafsson (L) och Dan-Ove Marcelind (KD) röstade för bifall till yrkandet från Axel Josefson m fl.

Martin Wannholt (D) och Jörgen Fogelklou (SD) avstod från att rösta.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot fyra att bifalla Viktoria Tryggvadottir Rolkas yrkande.

Emmyly Bönfors (C) antecknade följande till protokollet: Om jag hade fått yrka hade jag yrkat att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som stadsledningskontoret föreslagit.

Göteborg den 6 maj 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Lina Isaksson

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag

Kommunstyrelsen 2026-05-06

Ärende 17

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet Skärpta villkor för friskolesektorn - ytterligare förslag (SOU 2025:123)

Göteborgs Stad ser positivt på utredningens ambition att stärka regelverket för fristående förskolor och skolor och tillstyrker utredningens förslag. Staden bedömer att förslagen kan bidra till att säkerställa kvalitet, likvärdighet och korrekt användning av offentliga medel. Genom att tillståndsprovning och ägarbedömning skärps minskar risken att oseriösa aktörer, inklusive sådana som inte följt regelverk eller haft allvarliga brister, får möjlighet att etablera nya eller överta befintliga förskolor och skolor. Detta stärker kontrollen över vilka huvudmän som kan bedriva utbildningsverksamhet. Förslagen bedöms främja barn och elevers rätt till utbildning eftersom huvudmän som bedriver fristående förskola och skola endast ska kunna expandera när brister åtgärdats och verksamheten uppvisat god kvalitet. Staden bedömer att utredningens förslag kan minska risken för plötsliga skolnedläggningar, skapa förbättrade planeringsförutsättningar för den kommunala skolverksamheten samt bidra till korrekt användning av offentliga medel.

För att säkerställa en rättssäker och likvärdig tillämpning krävs såväl ett tydligt författningsstöd som vägledning och resurser. När kommunerna måste lämna konsekvensutredningar av god kvalitet till Skolinspektionen kan etableringsprocessen bli mer arbetskrävande och komplex men också mer förutsägbar. Göteborgs Stad ser att det finns behov av ytterligare förtydliganden om hur dessa bedömningar ska göras, särskilt avseende hur konsekvenserna för den kommunala gymnasieskolans programutbud ska beskrivas och vägas i kommunernas yttranden. Av förslaget framgår det inte heller tydligt vilken tyngd kommunernas ofta omfattande konsekvensbedömningar tillskrivs i Skolinspektionens tillståndsprovning. Staden vill betona vikten av att den arbetsinsats som kommunerna lägger ner står i proportion till hur konsekvensbedömningarna senare beaktas inom ramen för Skolinspektionens handläggning och beslut.

Flera av utredningens förslag, däribland obligatoriskt krav på lägeskommuner att lämna yttranden till Skolinspektionen samt utökat ansvar i rollen som tillsynsmyndighet, innebär tillkommande uppgifter för kommunerna. Göteborgs Stad anser att kommunerna, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen, bör kompenseras för tillkommande uppgifter som åläggs dem.

Nedan lämnar Göteborgs Stad synpunkter på specifika delar av slutbetänkandets förslag. Synpunkterna redovisas i enlighet med utredningens struktur.

10 Förslag om villkor och förbud för aktörer med bristfälligt huvudmannaskap

10.3.2 Ingripanden mot företag i samma koncern eller mot företag med i huvudsak samma ägare

Förslaget berör företag i koncerner och företag med samma ägare. Göteborgs Stad saknar en reglering för att även kunna beakta ägar- och ledningskretsen i andra associationsformer så som föreningar och stiftelser. Staden anser att bestämmelsen utifrån sin nuvarande utformning riskerar att inte fullt ut fånga situationer där flera verksamheter i praktiken styrs av samma personkrets, trots att de formellt sett inte ingår i samma koncern och inte heller har identiska ägarförhållanden. Om bestämmelsen enbart omfattar koncerner eller företag med samma ägare finns en risk att regelverket utifrån de föreslagna ändringar kan kringgå genom organisatoriska upplägg där inflytandet koncentreras till exempelvis styrelsen.

10.4.1 Ett förvärvsförbud för aktörer med bristfällig verksamhet

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget, då huvudmän med identifierade brister förhindras att utvidga sin verksamhet. Detta är positivt ur barn- och elevsynpunkt samtidigt som det stärker stadens förutsättningar för planering samt bidrar till korrekt användning av offentliga medel. Göteborgs Stad ser ett behov av ytterligare vägledning vad gäller hur begreppet ”bestämmande inflytande” ska tolkas och avgränsas i praktiken.

10.4.2 Upplysningsplikt vid anmälan om förändring av det bestämmande inflytandet

Göteborgs Stad har noterat att förändringar i ägar- eller ledningsförhållanden inte alltid anmäls till tillsynsmyndigheten. Detta innebär att myndigheten saknar kännedom om förändringar som är av betydelse för bedömningen av huvudmannens lämplighet och förutsättningar att bedriva verksamheten. Staden ser därför positivt på införandet av en sanktionsavgift. Upplysningsplikten utgör likt sanktionsavgiften en tydlig signal till huvudmännen att det är av stor vikt att de lämnar den information till tillsynsmyndigheten. Förslagen kan bidra till att stärka efterlevnaden av regelverket och säkerställa att tillsynsmyndigheten får kännedom om relevanta förändringar i rätt tid. Göteborgs Stad efterfrågar ytterligare vägledning kring hur kommunerna förväntas utreda och bedöma huruvida huvudmännen följer bestämmelserna om både anmälan av förändring i ägar- och ledningskretsen och upplysningsplikten.

10.4.4 Ansökan om förhandsbesked

Göteborgs Stad ser en risk att sökanden inte lämnar samtliga uppgifter som krävs för att tillsynsmyndigheten ska kunna göra en fullständig och rättssäker prövning. Detta kan medföra att ett förhandsbesked i praktiken får begränsad verkan, eftersom tillsynsmyndighetens prövning endast omfattar uppgifter som varit kända vid tidpunkten för prövningen. En sådan ordning riskerar att göra systemet med förhandsbesked kontraproduktivt, då beskedet inte ger sökanden den avsedda förutsägbarheten. Staden efterfrågar därutöver förtydliganden avseende tillsynsmyndighetens utredningsskyldighet i dessa typer av ärenden.

10.4.6 Avgift och föreskriftsrätt

Göteborgs Stad ser ett behov av ytterligare vägledning i fråga om vad som ska anses utgöra en proportionerlig avgift i dessa ärenden. Det finns i dagsläget en osäkerhet kring vilken omfattning av handläggning som är rimlig, inklusive hur mycket tid som bör läggas ned i prövningen.

10.6 Insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten ska finnas hos den enskilde huvudmannen

Göteborgs Stad anser att förändringen utgör ett viktigt signalvärde för att betona vikten av att de inom ägar- och ledningskretsen som är ansvariga för den enskilde huvudmannens organisation och förvaltning besitter den insikt som krävs enligt skollagen för att bedriva fristående förskola.

11 Förslag om en ändamålsenlig process för godkännande som huvudman

11.5.1 Belägenhetsadress och antalet elever ska framgå av beslut om godkännande och beslutet kan förenas med ytterligare villkor

Göteborgs Stad tillstyrker utredningens förslag, men vill göra vissa medskick. En exakt belägenhetsadress samt planerat antal elever gör att staden på ett tydligare sätt kan beskriva de konsekvenser som en nyetablering kan få. I en stor kommun med blandad bebyggelse och olika befolkningsutveckling kan effekterna av en nyetablering variera mellan olika delar av kommunen.

Staden anser att det är olyckligt att utredningen inte lämnat förslag om reglering vid förändrade antagningskriterier där exempelvis en fristående skola kan omvandlas till en resursskola utan särskilda beslut hos Skolinspektionen. Inom detta område är planeringsförutsättningar och förutsägbarhet extra betydelsefulla. En nyetablering kan få stora ekonomiska konsekvenser som kan drabba det samlade elevkollektivet i en kommun. Göteborgs Stad instämmer därmed i utredningens bedömning om att denna fråga bör utredas vidare.

Göteborgs Stad ser positivt på utredningens förslag att ett godkännande ska förenas med villkor om högsta antalet utbildningsplatser vid skolenheten. När ett högsta antal utbildningsplatser tydligt framgår av ansökan skapas bättre förutsättningar för kommunen att yttra sig. Idag kan antalet utbildningsplatser i praktiken förändras efter att huvudmannen har beviljats tillstånd, vilket försvårar kommunens bedömning av vilka följder en etablering eller utökning kan få för det kommunala skolväsendet.

Utredningen föreslår att för gymnasieskolan ska villkor om högsta platsantal gälla per program och i förekommande fall även per inriktning. Göteborgs Stad ser positivt på att ett högsta platsantal anges per program, medan det per inriktning bedöms vara mer komplext. För de flesta av gymnasieskolans nationella program startar de nationella inriktningarna i årskurs 2 och eleverna söker endast till programmet inför läsåret 1. Om de nationella inriktningar som startar i årskurs 2 omfattas av föreslagen bestämmelse bedömer staden att villkor om det högsta platsantalet kan begränsa elevers möjlighet att välja önskad inriktning i årskurs 2. Staden anser därmed att antalet utbildningsplatser per nationell inriktning enbart bör gälla för de nationella program vars inriktningar börjar det första läsåret, och där eleverna söker till både program och inriktning i sitt gymnasieval.

Förslaget att antalet elever ska framgå av beslut om godkännande innefattar inte antalet platser i fristående förskola. Staden anser att det finns ett behov av att antalet platser/barn tydliggörs även i godkännanden för fristående förskola på samma sätt som för övriga skolformer.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att faktorer som belägenhetsadress bör framgå av ett beslut om godkännande. Samtidigt efterfrågar staden ett förtydligande av vad som gäller vid tillfälliga förändringar, exempelvis en tillfällig flytt till en annan lokal till följd av oförutsedda händelser eller vid planerad evakuering på grund av exempelvis renovering av befintlig lokal.

Göteborgs Stad vill även påtala att förslaget om att belägenhetsadress ska framgå av beslut om godkännande bör bedömas annorlunda för gymnasieskolan än för skolformer med ett mer lokalt upptagningsområde. Gymnasieskolor har generellt ett större geografiskt upptagningsområde än andra skolformer. Elever i gymnasieskolan söker sig ofta över kommungränser och längre avstånd. För en fristående gymnasieskola anser staden att en förändring av belägenhetsadress i normalfallet inte bör anses ha någon avgörande påverkan på det kommunala skolväsendet. Staden anser därmed att det finns anledning att ha olika regleringar för olika skolformer.

11.5.2 Sanktionsavgift när en huvudman bedriver verksamhet utanför godkännandet

Göteborgs Stad efterfrågar ytterligare vägledning kring hur sanktionsavgiften ska bedömas utifrån det breda spann som anges i förslaget. Vidare önskar staden förtydliganden gällande sanktionsavgift vid överträdelse av godkännandet då huvudmannen tillfälligt behöver evakuera lokalen och klargörande huruvida det kan anses som en överträdelse av godkännandet.

11.5.3 Påtagliga negativa följder ges tydligare definition

Staden ser positivt på utredningens intention att tydliggöra vad ”påtagliga negativa följder” innebär. Av Skolinspektionens remissmissiv framkommer redan idag att de ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenserna bör ingå i kommunens yttrande över ansökningar om godkännande som huvudman. Staden bedömer att även om utredningens förslag genomförs finns en kvarstående ottydlighet om vad som kan utgöra påtagliga negativa följder inom skolväsendet. Gymnasieskolan skiljer sig här från grundskolan eftersom utbildningen är mer differentierad genom olika nationella program och inriktningar.

I gymnasieskolan krävs ett tillräckligt stort elevantal för att kunna upprätthålla ett brett och kvalitativt programutbud. Detta gör mindre yrkesprogram särskilt sårbara. När flera huvudmän erbjuder samma utbildning riskerar elevantalet att splittras, vilket kan leda till att utbildningar inte längre är möjliga att bedriva med tillräcklig kvalitet eller i vissa fall behöver avvecklas. Staden bedömer att påtagliga negativa konsekvenser på lång sikt även bör beakta hur utbildningsutbudet påverkas. Bedömningen av om en etablering medför påtagliga negativa konsekvenser behöver därför ta hänsyn till gymnasieskolans särskilda struktur med olika program, inriktningar och specialiserade resurser. I utredningen görs ingen sådan skillnad mellan grundskola och gymnasieskola, utöver att närliggande kommuner ska ha möjlighet att yttra sig, vilket staden bedömer som otillräckligt.

Göteborgs Stad vill särskilt lyfta att det i utredningen är oklart hur en kommun förväntas yttra sig i situationer där en etablering medför att kommunen inte längre kan upprätthålla eller erbjuda ett visst nationellt program eller inriktning. En sådan konsekvens kan vara direkt kopplad till minskat elevunderlag och få betydande organisatoriska, ekonomiska och pedagogiska effekter. Samtidigt framgår det inte tydligt i den föreslagna regleringen hur denna typ av konsekvens ska värderas inom ramen för bedömningen av påtagliga negativa följder, eller vilken tyngd den ska ges i tillståndsgivningen. Mot denna bakgrund bedömer staden att det finns behov av ytterligare förtydliganden, särskilt avseende hur konsekvenser för det kommunala programutbudet ska beaktas samt hur dessa ska beskrivas och vägas i kommunernas yttranden.

Göteborgs Stad välkomnar att tidsramen för bedömningen av påtagliga negativa följder tydliggörs och sätts till tre år, vilket kan bidra till mer realistiska och träffsäkra konsekvensanalyser i kommunens yttranden till Skolinspektionen.

11.5.4 Kommuner ska yttra sig till Skolinspektionen och ersättas för sina kostnader för yttrandet

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget om att kommuner ska ersättas för sina kostnader för yttrande till Skolinspektionen. Staden bedömer att den faktiska kostnaden för att ta fram ett väl underbyggt yttrande av hög kvalitet överstiger betänkandets beräkning om 15 000 kr. Omfattningen av de konsekvensanalyser som kommunerna förväntas ta fram är ofta betydande. Arbetet kräver analyser av elevprognoser, ekonomiska konsekvenser, organisatoriska effekter samt påverkan på det kommunala skolväsendets planering. Staden vill betona vikten av att den arbetsinsats som kommunerna lägger ner står i proportion till hur konsekvensbedömningarna senare beaktas inom ramen för Skolinspektionens handläggning och beslut.

12 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

12.2 Belägenhetsadress och antal elevplatser ska framgå även av befintliga godkännanden
Göteborgs Stad ser positivt på utredningens intention att likrikta förutsättningarna mellan etablerade huvudmän och de som ansöker om nyetablering. Tillgången till säkerställda uppgifter om belägenhetsadress och elevtal bedöms underlätta stadens planeringsarbete. Staden bedömer dock att tillvägagångssättet för hur prövning av befintliga tillstånd ska genomföras behöver tydliggöras.

Göteborgs kommunstyrelse